

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Datum: 11 maart 2025

Onderwerp: Internet consultatie Wetsvoorstel nieuwe regels inzake huisvesting
statushouders

Geachte heer/mevrouw,

Hartelijk dank voor de uitnodiging tot een internet consultatie over voornoemd wetsvoorstel. Namens de gemeente Aalten dien wij deze reactie in.

Samenvattend hebben wij de volgende bezwaren tegen dit wetsvoorstel op grond waarvan wij vinden dat dit wetsvoorstel moet worden ingetrokken.

1. Het draagt nauwelijks bij aan het beschikbaar komen van huisvesting voor andere doelgroepen en frustreert gericht woningbouwbeleid;
2. Het vergroot de problemen in de opvang en lijkt niet afgestemd met het beleid van de Minister van Asiel en Migratie; interdepartementale afstemming is echter hard nodig op het dossier nieuwkomers;
3. Er is geen (tijdelijk) alternatief beschikbaar;
4. Het draagt niet bij aan de oplossing van het onderliggende probleem, namelijk een groot tekort aan sociale huurwoningen.

Nadere onderbouwing.

In de Memorie van Toelichting staat: (...) gemeenten (hebben) de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten. Vaak huisvesten zij deze groep met voorrang in een sociale huurwoning. De regering vindt dit in tijden van grote schaarste aan woningen niet uitlegbaar.

Deze uitspraak is de basis voor dit wetsvoorstel. Waarom het 'niet uitlegbaar' is, wordt niet toegelicht. Wij vinden het echter zeer goed uitlegbaar waarom statushouders, ondanks de woning schaarste, met voorrang gehuisvest moeten worden en zien het als *onze* bestuurlijke taak en opdracht om noodzakelijk beleid uit te leggen aan onze inwoners.

Ad 1.

Uit onderzoek blijkt dat het toekennen van voorrang aan statushouders bij sociale huurwoningen slechts een minimale impact heeft op de wachttijden voor woningzoekenden¹. Het afschaffen van deze voorrang verkort de wachttijd nauwelijks, terwijl het de druk op asielzoekerscentra vergroot. Wij baseren ons daarbij op betrouwbaar en verifieerbaar onderzoek van het CBS. Een percentage van tussen 5 en 10% van de woningtoewijzingen zou daarmee ook de gemiddelde wachttijd met een vergelijkbaar percentage beïnvloeden en een wachttijd van gemiddeld zeven jaar verlagen naar zes jaar en vier maanden (bij 10%). Kort gezegd: slechts een marginale verbetering.

Ad 2.

Op dit moment verblijven 17.460 statushouders in een AZC, die daarmee noodzakelijke opvangplekken onnodig lang bezet houden. Gemeenten hebben grote moeite om statushouders te huisvesten en daarmee te voldoen aan hun taakstelling. Verbieden van

¹ In 2022 werd 7 procent van alle vrijgekomen corporatiewoningen toegewezen aan huishoudens met statushouders. Zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/10/7-procent-vrijgekomen-corporatiewoningen-in-2022-naar-statushouders>

voorrang maakt het halen van deze taakstelling volstrekt onmogelijk. Daarmee groeit naar verwachting de groep statushouders in de opvang. De MPP 2024-II² geeft aan dat op 1 januari 2026 circa de helft van de COA-bewoners statushouder kan zijn, zonder aanpassing van beleid.

“Woning schaarste en daarmee onvoldoende uitstroom van statushouders naar gemeenten zorgt ervoor dat de druk op de migratieketen onverkort hoog is. Asielopvang is niet bedoeld voor de structurele opvang van statushouders, zij moeten zo snel mogelijk uitstromen uit de opvang om in gemeenten te starten met integratie en werk. Uitstroom van statushouders naar gemeenten zorgt ervoor dat een statushouder een goede start kan maken in de Nederlandse samenleving door integratie en participatie. Daarnaast levert huisvesting van statushouders in gemeenten direct ruimte op in de asielopvang”.

Dit schrijft Minister Faber van A&M in haar brief van 14 februari jl. Zij looft een premie uit van €30.000 per statushouder die door de gemeente wordt gehuisvest in (on)zelfstandig woonruimte zoals bedoeld in de Huisvestingswet 2014. Dit staat volledig haaks op elkaar en vinden wij niet uitlegbaar naar onze inwoners.

Ad 3.

Er zijn geen reële alternatieven beschikbaar voor (tijdelijke) opvang of huisvesting van statushouders. Er is nog geen beleid en er zijn nog geen locaties of middelen beschikbaar voor de voorgestane ‘opstartwoningen’. Met tijdelijke noodmaatregelen tracht de Minister van A&M de uitstroom op korte termijn te bevorderen. Dit betreft in alle gevallen doorstroomvoorzieningen en dus niet meer dan uitstel van noodzakelijke huisvesting. Opvallend bij de nieuwe regeling voor doorstroomlocaties is dat de toets op vervolghuisvesting is komen te vervallen en daarmee ook de eis van doorstroom na een jaar. Daardoor wordt het mogelijk om statushouders - op kosten van de gemeente - langer dan een jaar te huisvesten in een doorstroomlocatie. Daarmee anticipeert de Minister van A&M op het gegeven dat doorstroom langer duurt of zelfs onmogelijk wordt als voorrang bij huisvesting wordt verboden. In plaats van in een AZC zitten statushouders dan langdurig in een tijdelijke doorstroomvoorziening, op kosten van de gemeente. Dat vinden wij geen werkbaar alternatief.

Ad 4.

Het verbieden van voorrang voor statushouders vergroot de problemen in de opvangketen en legt - mogelijk onbedoeld- de oorzaak voor lange wachttijden mede bij een kwetsbare doelgroep. Maar belangrijker: het lost helemaal niets op. Het huidige woningtekort in Nederland wordt veroorzaakt door factoren zoals bevolkingsgroei, lagere woningbezetting, lange bouwprocedures, de stikstof- en PFAS-crisis en beperkte bouwgrond. Om aan de groeiende vraag te voldoen, streeft de overheid naar de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030.

Op termijn is bouwen, bouwen, bouwen de enige oplossing van het schaarste probleem.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/11/05/tk-bijlage-datavisualisatie-mpp-2024>